

логістичних систем та виготовляти будь-який продукт, а й зробити ці речі найбільш дієвими та менш витратними.

Імпульсом до становлення та розвитку концепції сталого розвитку послугували поглиблення суперечностей, які виникли в результаті краху ринкової економіки та призвели до загострення екологічних проблем. Якщо досягнення стійкості, насамперед, полягає в тому, щоб належним чином використовувати ресурси планети, то культура повинна бути центром стратегій розвитку, оскільки змінює ставлення людей до інших членів суспільства та навколишнього світу, разом з природним середовищем, та умови їх існування.

Список використаних джерел

1. Проскуріна М.О. Культура – інструмент перетворення багатства у добробут /М.О. Проскуріна// «Проблеми системного підходу в економіці» Випуск 6 (62). - 2017 — С. 98 – 103.
2. Chartrand H. H. (2000), Towards an american arts industry, Public Life of the Arts in America Joni Cherbo and M. Wyszomirski (eds), Rutgers University Press, April 2000 [//www.compilerpress.ca/Cultural%20Economics/Works/Towards%202000.htm](http://www.compilerpress.ca/Cultural%20Economics/Works/Towards%202000.htm)
3. Kundi Viktória, International and national models used for measuring festivals economic impacts, Ege Strategic Research Journal, Cilt 4, Sayı 1, 2013 (31-46).

Лозова Ганна Матвійвна

*к.е.н., доцент кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Клименко Вікторія Вікторівна

*к.е.н., доцент кафедри економічної теорії
Національного авіаційного університету*

**РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ЯК
ФАКТОР НАРОЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ**

В процесі інтелектуалізації праці інноваційний розвиток економіки базується насамперед на знаннях та ефективності

управління національним інтелектуальним капіталом. Сучасне постіндустріальне суспільство – це інформаційне суспільство, що базується на технологіях знань. Національні економіки, що демонструють високий рівень розвитку інтелектуального капіталу, зокрема США, Великобританія, Японія, окремі країни ЄС, формують ядро у світосистемному аналізі за І. Валлерстайном [1]. Саме ці країни задають світові тренди розвитку у сфері технологій, культури, моди, освіти, оскільки володіють значним потенціалом для створення нових знань та інновацій. Країни ядра постачають нові технології у країни напівпериферії, де сконцентровано основні виробничі потужності світу і відбувається виробництво. В той час, як роль країн периферії – це постачання ресурсів, в тому числі людських, як для країн ядра, так і для країн напівпериферії.

Загально визнаним трендом є поглиблення інтелектуального розриву між країнами ядра та периферії, що послаблює останні та призводить до збідніння цих націй та виснаження їх ресурсів, виникнення екологічних проблем. Тому нарощення інтелектуального капіталу є одним з першочергових завдань державної політики в Україні, викликом для забезпечення національної безпеки країни.

Метою дослідження є визначення ролі інтелектуального капіталу в нарощенні інноваційного потенціалу країни. Категорія «інтелектуальний капітал» є складною та багатовимірною. Складовими інтелектуального капіталу є людський, структурний (організаційний) і реляційний (соціальний) капітал. Крім того, інтелектуальний капітал може розглядатися з позицій окремої особи (особистий інтелектуальний капітал), з позицій організації або підприємства (інтелектуальний капітал підприємства) та з позицій нації в цілому (національний інтелектуальний капітал). Ці складові тісно взаємопов'язані між собою та взаємозалежні. Тому синергія між цими трьома вимірами інтелектуального капіталу є важливою для розвитку інноваційного потенціалу країни, оскільки сприяє росту інновацій, набуттю додаткових конкурентних переваг, поліпшенню управління економікою, зростанню інвестиційної привабливості країни на зовнішніх ринках.

Створення умов для розвитку національного інтелектуального капіталу – нагальна проблема сьогодення. Основним питанням залишається виявлення бар'єрів для перетворення знань у інтелектуальний продукт та визначення інструментів та механізмів для усунення даних бар'єрів. Очевидно, що не всі знання є елементом інтелектуального капіталу, а лише ті, що можуть бути комерціалізовані у процесі виробництва або продажу чи передачі технологій шляхом ліцензування. Тільки в такому разі знання набувають характеристик капіталу.

Тому постає необхідність вимірювання інтелектуального капіталу, а саме задля формування ефективної інноваційної стратегії розвитку країни, для вимірювання основних показників ефективності та факторів впливу. Для вимірювання інтелектуального капіталу сучасна економічна наука пропонує використовувати ряд методів та методик, зокрема: прямий метод оцінки інтелектуального капіталу (DIC), ринковий метод капіталізації (MCM), метод повернення активів (ROA), модель IAV (оцінка нематеріальних активів), модель TVC (загальний обсяг створення цінностей), метод інтелектуального коефіцієнта з доданою вартістю (VAIC) тощо [2].

Результати аналізу показали, що незалежно від галузі економіки, інтелектуальний капітал має суттєвий зв'язок із показниками ефективності діяльності фірм. Ці показники можуть бути виміряні з точки зору прибутковості, продуктивності, частки ринку, задоволеності споживачів та конкурентної переваги, включаючи як фінансові показники (прибутковість/рентабельність інвестицій), так і показники якісні, зокрема продуктивність (надійність продукту, унікальність продукту) та ефективність (частка ринку, задоволеність споживачів тощо). Тому без сумніву інтелектуальний капітал відіграє ключову роль у досягненні організаційних результатів як для окремої фірми, так і для національної економіки в цілому.

Нагромадження інтелектуального капіталу, уникнення витоку інтелектуальних ресурсів з країни є пріоритетом державної політики через здатність створювати високу організаційну цінність, сприяти формуванню конкурентних

переваг, розвитку людських ресурсів країни і зростання добробуту нації. Інтелектуальний капітал посилює економічну стабільність, стійкість до економічних криз та можливих загроз національній безпеці.

При визначенні ролі інтелектуального капіталу у формуванні інноваційного потенціалу країни важливо пам'ятати про його вплив на продуктивність людських ресурсів. Ефективність робочої сили є однією з найважливіших проблем української економіки. У зв'язку з цим потребує подальшого дослідження вплив інтелектуального капіталу на управління знаннями та подальший вплив управління знаннями на продуктивність. Важливими завданнями держави є створення інституційного середовища для обміну, передачі знань; визначення основних чинників для покращення управління знаннями на усіх рівнях економіки, оскільки використання інтелектуального капіталу неможливе без людей-носіїв інтелектуального капіталу.

Виходячи з усього вищенаведеного, сучасна країна має інвестувати в розвиток інтелектуального капіталу для нарощення інноваційного потенціалу та інтеграції у світову економічну систему. Найбільший вплив на ефективність використання інтелектуального капіталу як ресурсу має людський фактор. Формування інтелектуального капіталу у формі людського капіталу, організаційного капіталу та реляційного капіталу комплексно розвиває інноваційний потенціал не лише окремого індивіда або підприємства, але й позитивно впливає на формування інноваційного потенціалу країни в цілому. Завданням державної політики є забезпечення балансу між людським капіталом, структурним капіталом та реляційним капіталом, що посилює синергетичний вплив на розвиток інноваційного потенціалу країни.

Список використаних джерел

1. Валлерстайн И. Миросистемный анализ: Введение / пер. Н. Тюкиной. М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. -248 с.
2. Latas R., Walasek D. Intellectual capital within the project management, 2016. - P.384-391. [Електроний ресурс]. – Режим

доступу:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877705816322858>

Ніколенко Інесса Юрївна

доцент кафедри економічної теорії

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ЕКОНОМІЧНА НАУКА В СВІТЛІ ВИВЧЕННЯ ЇЇ ІСТОРІЇ

Дослідження наукової проблематики не може обійти увагою питання навчального процесу. Фундаментальна економічна теорія завжди залишається однією з найважливіших загальнолюдських цінностей. Її вивченню в усіх країнах світу відводиться чільне місце. Однак, при вивченні економічної теорії важливе значення має знання її історії та історії народного господарства. Яку б науку ми не почали б вивчати, вивчення завжди починається з її історії, тому щоб зрозуміти суть явища, потрібно прослідкувати його становлення, його виникнення. Адже основні характеристики, властивості завжди формуються поступово, в процесі історичного розвитку. Прослідкувавши історію виникнення, ми можемо краще розуміти сьогодення, сучасний стан певної системи, причини деформацій, якщо вони існують, а також знаходити перспективи подальшого розвитку, реалізувати та покращувати позитивні сторони даного явища.

Економічна думка зародилась ще в стародавньому світі. Історичний екскурс в минуле доводить, що люди завжди прагнули науково усвідомити економічні умови свого існування, мотиви господарської діяльності, а, отже, розгадати таємницю економічних процесів, спробувати ними управляти. Економічна думка стародавнього світу представляла собою суму поглядів на господарські явища, на рушійні сили економічної діяльності людей. Ще в роботі Ксенофонта «Економікос» - видатного мислителя Стародавньої Греції – зроблена спроба уявити загальні принципи економічного розвитку. Даній проблемі присвячені також роботи Арістотеля, Платона, праці найвидатніших вчених Стародавнього Риму, Індії, Китаю.